

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Kaupunginhallitus 24.03.2025 § 88
3299/03.00/2025

Valmistelija: Elinkeinojohtaja Jarkko Heinonen
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia, työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettua lakia, kotoutumisen edistämisestä annettua lakia, työttömyysturvalakia, kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia.

Lakimuutosten tavoitteena on keventää työnhakijan palveluprosessia koskevaa sääntelyä sekä antaa virkailijoille enemmän harkintavaltaa ja mahdollisuutta panostaa enemmän henkilökohtaiseen kohtaamiseen. Palveluprosessiin kuuluvien täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen perustuisi vahvemmin työnhakijan palvelutarpeeseen ja niiden kaavamaisesta järjestämisestä luovuttaisiin. Lisäksi työvoimaviranomaisen työnhakijan haettavaksi osoittamien työpaikkojen velvoittavuutta lisättäisiin.

Työnhakijaksi rekisteröityneelle henkilölle tulisi velvollisuus työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen. Työvoimaviranomaisille säädettäisiin uusi lakisääteinen tehtävä laatia ja julkaista työnhakuprofiili, mikäli työnhakija ei laatisi tai julkaisi profiilia. Tahoja, jotka voivat hakea ja tarkastella palvelualustalla julkaistuja työnhakuprofiileja laajennettaisiin.

Lausunnon antamisen viimeinen jättöpäivä lausuntopalveluun on perjantaina 28.3.2025. Hallituksen esitys menee eduskuntakäsittelyyn syys-joulukuussa, uuden lain suunniteltu voimaanastuminen on vuoden 2026 tammikuussa.

Lausuntoesityksen keskeiset linjaukset

Kuntien norminpurkua pitää toteuttaa edelleen. Toimiva keino on työvoimapalveluiden tiukan lainsäädännön keventäminen, jotta kunnat voivat itse valita kustannustehokkaimmat keinot työllisyyden vahvistamiseen.

Järjestämislakia tulee uudistaa siten, että se mahdollistaa kannustavan rahoitusjärjestelmän tavoitteiden mukaiset vaikuttavat ja paikalliseen tarpeeseen soveltuvat palvelut.

Työnhakijan palveluprosessi tulee uudistaa perustavanlaatuisesti. Palveluprosessin tulee perustua työnhakijan palvelutarpeen mukaisen palvelun toteuttamiseen sekä työnhakijan oman toimijuuden vahvistamiseen.

Nyt esitetty lakiluonnosesitys ei poista nykyisen lainsäädännön suurinta ongelmaa, eli kaavamaista palveluprosessia, jossa työnhakijat palvelevat samanlaisen prosessin kautta heidän palvelutarpeestaan huolimatta. Työnhakijoilla on erilaisia tarpeita ja kykyjä, ja kaavamaisella palveluprosessilla ei pystytä huomioimaan työnhakijoiden eroavaisuuksia. Lainsäädännössä tulisi keskittyä varmistamaan työnhakijoiden oikeuksien toteutuminen ja työllistymiseen tarvitseman avun saaminen. Lainsäädännössä ja muutosesityksessä tulisi myös vahvemmin huomioida digitaalinen kehitys ja työnhakijoiden mahdollisuudet toimia digitaalisessa ympäristössä.

Työvoimaviranomaisella tulee olla aito mahdollisuus kehittää paikalliseen tarpeeseen soveltuvia asiakaslähtöisiä työllistäviä palveluja. Työvoimapalveluiden kannustava rahoitusmalli kannustaa työvoimaviranomaisia kehittämään laadukkaampia ja vaikuttavampia palvelumalleja työnhakijoiden työllistämiseksi. Järjestämislain sääntelytavan tulisi huomioida työvoimapalveluiden rahoitusmalli ja mahdollistaa resurssien kohdennus tunnistetusti vaikuttavien palveluiden tuottamiseen.

Lakiesityksen keskeiset nostot

Muutosesitys: Osana palveluprosessin uudistamista alkuhaastattelun aikamäärettä pidennetään nykyisestä viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään. Nykyistä vastaavasti haastattelu tulisi yhä järjestää kaikille uusille asiakkaille lähipalveluna työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä ja siitä poikkeaminen olisi sallittua vain painavasta syystä.

- Alkuhaastattelun määräjän pidentäminen nykyisestä viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään on kannatettava ehdotus. se mahdollistaa laadukkaampien alkuhaastattelujen järjestämisen asiakkaille sekä helpottaa joissain tapauksissa mm. välttämättömien tulkkauspalvelujen järjestämisen niiden yhteyteen.
- Sen sijaan edellytys kasvokkain tehtävästä haastattelusta kaikille uusille asiakkaille on liian ehdoton, sillä merkittävälle osalle työllisyyspalveluiden asiakaskunnasta se ei tuo lisäarvoa. Kasvokkain tapahtuva alkuhaastattelu tulee kohdentaa vain työttömille työnhakijoille ja muiden asiakasryhmien osalta mahdollistaa joustavasti asiantuntijan harkinnan mukaan. Lisäksi alkuhaastattelua ei tulisi olla pakko järjestää esimerkiksi tilanteissa, jossa työnhakijaksi ilmoittautunut on jo sopinut kokopäivätyön tai kokopäiväisen opiskelun aloittamisesta lähitulevaisuudessa.

Edellä mainitut tilanteet tukisivat tosiasiallisesti hallitusohjelman tavoitetta keventää lakisääteistä palvelua ja mahdollistaa tarkoituksenmukaisemman ja palvelutarpeeseen perustuvan palvelun toteutumisen virkailijan harkintavaltaa lisäämällä.

Muutosesitys: Työvoimaviranomainen järjestäisi alkuhaastattelun ja ensimmäisen työnhakukeskustelun välisenä aikana viisi täydentävää työnhakukeskustelua, kuitenkin niin, että viranomaisella olisi jatkossa harkintavalta järjestettävien täydentävien työnhakukeskustelujen määrään työnhakijan palvelutarve huomioiden. Eli täydentäviä työnhakukeskusteluja voisi olla myös vähemmän kuin viisi.

- Muutosesitys on kannatettava, sillä se lisää virkailijan harkintavaltaa ja keventää hieman palveluprosessia koskevaa sääntelyä.
- On kuitenkin varmistettava, että palvelutarpeen arvioinnissa on käytettävissä kaikki mahdollinen arviointia parantava tieto. Lainsäädäntöä tulisikin jatkossa edistää siten, että työvoimaviranomaisilla olisi KEHA-keskusta vastaavat tiedonsaantioikeudet.

Muutosesitys: Työtarjoukset tulisivat velvoittaviksi heti työnhaun alusta lähtien, eikä vasta kuusi kuukautta alkuhaastattelun jälkeen. Lisäksi työtarjoukset olisi irrotettu työnhakuvelvoitteesta tarkoittaen, että työnhakuvelvoitteen täyttäminen ei poistaisi työtarjousten velvoittavuutta.

Arvion mukaan ehdotetut muutokset lisäisivät asiakkaille annettujen velvoittavien työtarjousten määrää noin 14 000 kappaleella

vuodessa, mikä tarkoittaisi keskimäärin noin 23 000 työtarjoituksen tekemistä vuositasona.

- Työtarjoituksen palauttaminen takaisin aiempaan, heti velvoittavaan muotoon, on perusteltua. Nykyinen malli on ollut vaikeaselkoinen ja tehtyjen työtarjoituksen määrät ovat romahtaneet. Ehdotetut muutokset selkeyttävät työtarjouksia koskevaa sääntelyä.

Muutosesitys: Työnhakuvelvollisuuden osalta ehdotetaan sääntelyn yksinkertaistamista ja luopumista tietyistä poikkeuksista.

Poikkeuksista luopuminen tarkoittaisi, että osa-aikaisesti työssä oleville, 0-tuntisopimuksella oleville ja osalle lyhennetyllä työviikolla olevista (3kk lomautuksen alkamisen jälkeen) asetettaisiin täysi työnhakuvelvollisuus (velvollisuus hakea neljää työmahdollisuutta tarkastelujakson aikana). Virkailijalla olisi kuitenkin ennalta määrättyihin kriteereihin pohjaten harkintavaltaa olla asettamatta työnhakuvelvoitetta, mikäli asiakkaalla olisi esimerkiksi kuukauden sisällä tiedossa työpaikan aloitus.

- Muutosesitykseen sisältyy merkittäviä muokkaustarpeita. Työnhakijoiden tilanteissa on merkittäviä eroja ja muutoksen perustelu tulisi olemaan vaikeaa asiakkaille, jotka tekevät työtä runsain tunnein osa-aikaisesti tai lyhennetyllä työviikolla. Työnhakuvelvollisuuden ulottaminen osa-aikatyötä tekeviin johtaisi merkittävään hallinnollisen työn ja virkailijan työtehtävien lisääntymiseen samalla kun epätarkoituksenmukaiset ja vain velvollisuuden täyttämiseen tähtäävät työhakemukset kuormittaisivat myös rekrytoivia työnantajia. Nyt ehdotettujen muutosten myötä osa-aikaisessa työssä olevien asiakkaiden hakemien työmahdollisuuksien määrä kasvaisi valtakunnallisesti noin 50000 kappaleella kuukaudessa, eli noin 600000 kappaleella vuodessa. Muutoksen työllisyysvaikutukset jäisivät kuitenkin oletettavasti hyvin pieniksi.
- Sääntelyn yksinkertaistamiseksi olisi työnhakuvelvoite poistettava lyhennettyä/osa-aikaista työviikkoa tekeviltä sekä henkilöiltä, joilla on jo tiedossa toisen työn alkaminen mutta vasta yli kuukauden päästä; tätä aikarajaa tulisi siis pidentää.

Muutosesitys: Kaikille työnhakijoille tulee velvollisuus laatia ja julkaista työnhakuprofiili 14 arkipäivän kuluessa työnhakun alkamisesta Työmarkkinatorilla. Mikäli työnhakija ei itse määräaikaan mennessä julkaise työnhakuprofiiliaan, on työvoimaviranomaisella lakisääteinen tehtävä laatia ja julkaista työnhakijan profiili työntekijän puolesta. Tahoja, jotka voivat hakea ja tarkastella palvelualustalla (Työmarkkinatori) julkaistuja

työnhakuprofiileja laajennettaisiin; oikeus olisi kirjautuneilla työnantajilla, yksityisillä työnvälitysyrityksillä sekä työttömyyskassoilla. Tavoitteena on parantaa työmahdollisuuksien ja työntekijöiden kohtaantoa.

- Esityksestä tulisi poistaa työvoimaviranomaiselle esitetty velvollisuus laatia ja julkaista profiili työnhakijan puolesta, mikäli työnhakija ei itse sitä tee. Työnhakijan omatoimisuuden ja aktiivisuuden vahvistaminen on aina nähtävä tavoiteltuna, mutta puolesta tekeminen ei. Lisäksi velvoite lisäisi merkittävästi työvoimaviranomaisen työmäärää eikä oletetulta tietoniukkuudeltaan edistäisi aitoa kohtaantoa.
- Muutosehdotuksen sijaan lainsäädännössä tulisi keskittyä luomaan olosuhteet, joissa työnhakijalla on mahdollisimman suuret kannustimet laatia ja julkaista laadukas työnhakuprofiili itse. Lisäksi työnhakuprofiilin laatimisen tulee olla mahdollisimman automaattista, mutta tietojärjestelmien toimivuutta ja tietojen luotettavuutta tulee kuitenkin entisestään parantaa profiilien laadun varmentamiseksi. Tällä hetkellä tietojärjestelmät antavat työnhakijan vapaasti valita osaamisia ja ammatteja, jotka eivät välttämättä lainkaan liity todelliseen osaamiseen.

Muita kommentteja

Resurssien kohdentaminen ja riittävyys – mahdolliset säästöt synnyttävät lisäkirstyksiä

Työnhakijan palveluprosessin uudistamisen perimmäisenä tarkoituksena on työvoimapalveluiden resurssien kohdistuminen niitä aidosti tarvitseville työnhakijoille. Esitysluonnoksessa todetaan kuitenkin, että esitettävien muutosten takia kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen tehtäisiin 3,3 miljoonan euron leikkaus. Tällöin resurssit eivät kohdentuisi työhaun tukea tarvitseville työnhakijoille, vaan resursseja vain yksinkertaisesti vähennettäisiin lakimuutosten vaikutusten verran. Jotta lainsäädännön tavoite resurssien uudelleenkohdistumisesta olisi lainkaan toteuttamiskelpoinen, tulisi resurssien uudelleenkohdentamisen oltava edes teoreettisesti mahdollista.

Ehdotettujen lakimuutosten on katsottava sisältyvän hallitusohjelman mukaiseen 40 miljoonan euron määrärahojen alentamiseen. Esitetyt

lakimuutokset eivät täten luo perusteita alentaa kuntien peruspalveluiden valtionosuutta.

Esitysluonnoksessa on useissa kohdissa yliarvioitu esitettyjen muutosten työvoimaviranomaisen tehtäviä vähentäviä vaikutuksia. Selkeimpänä esimerkkinä on täydentävien työnhakukeskusteluihin esitetyt muutokset. Samalla on aliarvoitu esitettyjen muutosten työvoimaviranomaisen tehtäviä lisääviä vaikutuksia, joista selkein esimerkki on työvoimaviranomaiselle säädetty kokonaan uusi tehtävä työnhakuprofiilien laatimisesta ja julkaisusta.

Yritysvaikutuksista

Yritysvaikutusten näkökulmasta on kyseenalaista olettaa, että rekrytointeja tuottaville yrityksille olisi yhtä arvokasta saada käyttöönsä viranomaistoiminnalla luotuja työnhakuprofiileja, verrattuna oikeisiin ja asiakkaiden itsensä luomiin profiileihin. Esityksen mennessä läpi esitetyn kaltaisena voi syntyä epäluottamusta työvoimaviranomaisen tarjoamaan palveluun ja työvoimaan, kun näitä profiileja ei voitaisi mitenkään eritellä toisistaan. Lisäksi esityksessä mainittu suoramakupalvelu on jo nyt mahdollista nykyisessä lainsäädännössä nykyään julkaistujen profiilien kautta. Tämän arvoa tulisi korostaa ja vahvistaa muilla tavoin kuin luomalla em. haasteita työnhakuprofiilien laatuun.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää antaa edellä esitetyn lausunnon lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
